

PENSUM

BARNEHAGELÆRERUTDANNING

ABLU

1. STUDIEÅR

2015-2016

Revidert 18.06.2015

Felles pensum for alle studieår

FN's barnekonvensjon om barns rettigheter (2003). Lastes ned fra

<http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Lov om barnehager (barnehageloven). Lov av 17. juni 2005, nr. 64. (2011). Oslo:

Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra: <http://www.lovdatab.no>

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. (2011). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes

ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan>

Felles pensum for kunnskapsområdene BULL og KKK i ABLU-studiet

Bae, B., Eide, B.J., Winger, N. & Kristoffersen, A.E. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Lastes ned fra

<http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Temahefte-om-barns-medvirkning/>

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. (2010). *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. (2. utg.)

Oslo: Abstrakt forlag

Sandvik, N. (2006). *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Lastes ned fra <http://www.udir.no/Barnehage/Stotterressurser/Overganger/De-minste-barna-i-barnehagen/>

På de neste sidene oppgis særskilte pensumlister for litteratur/kilder knyttet til hvert av kunnskapsområdene i 1. studieår. For hvert kunnskapsområde lages det i tillegg til de oppgitte bøkene, og eventuelle kilder på Internett, et *digitalt kompendium*, som hver student kan få tilgang til på ved å logge seg på via nettet.

Vær oppmerksom på at for flere bøker som oppgis som pensum med et mindre antall sider eller kapitler i ett kunnskapsområde, er andre deler av de samme bøkene pensum også i et annet eller flere andre kunnskapsområde(r).

BPBUL1000 Kunnskapsområde Barns utvikling, lek og læring.

- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjoner*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1-3, 6, 7. (118 s.)
- Askland, L. & Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (3. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 1, 2, 4. (130 s.)
- Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 2, 9. (35 s.)
- Bakke, H.K. (2013). *Natur 1. Barn opplever naturen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 1-79, 143-208. (140 s.)
- Bakke, H.K. (2013). *Natur 2. Barn utforsker naturfenomener*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 69-107. (38 s.)
- Birkeland, T. & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1 – 6 og kap.9 -10 (128 s.)
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2013). *Veiledning for barnehagelærere*. (3. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap 1-4. (48 s.)
- Fennefoss, A.T. & Jansen K.E. (2008). *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger. Pedagogisk dokumentasjon gjennom tolkning og analyse*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 3. (69 s.)
- Frønes, I. (2011). *Moderne barndom*. (3. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 53-102. (49 s.)
- Glaser, V., Moen, K.H., Mørreaunet, S. & Søbstad, F. (red.). (2011). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
 Tholin, K.R., Omsorg usynliggjøres og trenger en tydeligere posisjon. Kap. 4. (12 s.)
 Gjems, L., Læring i samtaler og samhandling mellom voksne og barn i barnehagen. Kap. 5. (9 s.)
 Sagberg, S., Grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon: hvor grunnleggende er de? Kap. 7. (14 s.)
 Kristiansen, T., Medvirkning – uendelig vanskelig, fantastisk enkelt. Kap. 14. (10 s.)
 Drugli, M.B., Å møte barn med tillit og respekt gjennom å "se" hele barnet. Kap. 15. (10 s.)
 Søbstad, F., Trivsel og glede i barnehagen. Kap. 19. (10 s.)
- Glaser, V., Størkersen, I. & Drugli, M.B. (red.) (2014). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
 Størkersen, I., Sosial utvikling. Kap. 4. s.74-99. (26 s.).
 Moser, T. & Storli, R., Fysisk og motorisk utvikling. Kap. 5. s. 100-126. (27 s.).
 Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A., Språklig utvikling hos barn fra null til fem år. Kap. 8. s. 167-188. (21 s.)
- Greve, A. (2009). *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum. s. 85-147. (62 s.)
- Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. (5. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-4. (117 s.)
- Haugen, S., Løkken, G. & Røthle, M. (red.). (2013). *Småbarnspedagogikk – fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Følgende kapitler:
 Løkken, G., Toddleren som kroppssubjekt. Kap. 2. (15 s.)

- Abrahamsen, G., En god start i barnehagen; toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. Kap. 4. (16 s.)
 Krogstad, A., De yngste barnas språk. Kap. 6. (17 s.)
 Röthle, M., Møtet med de lekende barna. Kap. 7. (21 s.)
- Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. (3. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1 og 2. (105 s.)
- Kibsgaard, S. (red.) (2008). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
 Angelo, E. & Semundseth, M., Språk + Musikk = Sprusikk. Kap. 8. (12 s.)
- Kloep, M. & Hendry, L. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag. Kap. 2 og 3. (58 s.)
- Krogstad, A., Hansen, G.K., Høyland, K. & Moser, T. (red.), (2012). *Rom for barnehage. Flerfaglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø*. Bergen: Fagbokforlaget.
 Krogstad, A., Barns topologi. Kap. 5. (15 s.)
- Maagerø, E. & Olsrød, L. (2008). Taskekrabber og andre krabber. Om å lage bok i barnehagen. Kommunikasjon, språk og makt. I T. Moser & M. Pettersvold, (red.) *En verden av muligheter. Fagområdene i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 2. (20 s.)
- Nordland, E. (2004). *Gruppen som redskap for læring*. (3. opplag) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag. Kap. 2, 4, 5 og 6. (57 s.)
- Olsholt, Ø., Lahaise, M. & Schjelderup, A. (2008). *Filosofiske samtaler i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget. Kap. 1-3, 4.1. og 4.6. (94 s.)
- Sagberg, S. (2012). *Religion, verdier og danning. Barns møte med de store spørsmål i livet*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 6 og 7. (22 s.)
- Sandseter, E.B.H., Hagen, T.L. & Moser, T. (red.) (2013). *Kroppslighet i barnehagen. Pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14 og 15. (Ca. 170 s.)
- Sødal, H.K. (2009). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1, 3 og 5. (70 s.)
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum. Kap. 4-14 (213 s.)

I tillegg for faget norsk; et utvalg barnebøker:

Fem bildebøker:

- Maurice Sendak (1971). *Til Huttetuenes land*. Oslo: Cappelen
 Liv Marie Austrem og Akin Düzakin (1995). *Tvillingbror*. Oslo: Det Norske Samlaget
 Gro Dahle og Svein Nyhus (2002). *Snill*. Oslo: Cappelen
 Stina Wirsén (2007). *Hvem blør?* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (eller annen bok fra serien)
 Lisa Aisato (2010). *Odd er et egg*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

En prosabok:

- Maria Parr (2012). *Tonje Glimmerdal*. Oslo: Det Norske Samlaget

Utvalg eventyr:

Asbjørnsen, P.C. og Moe, J. (1995). *For barn, Asbjørnsen og Moe; eventyr i utvalg ved Jo Tenfjord*. Oslo: De norske Bokklubbene. - «Hanan og høna i nøtteskogen», «Gjertrudsfluglen», «De tre mostrene», «Lurvehette», «Smørbukk».

Utvalg lyrikk:

Kompendium deles ut

Kompendium BPBUL1000 - Barns utvikling, lek og læring

Amundsen, H.M. (2013). Danning til livet – et fortolkende prosjekt. I K. Steinsholt & M. Øksnes (red.). *Danning i barnehagen. Perspektiver og muligheter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 169-185. (16 s.)

Amundsen, H.M. (2013). Perspektiver på barns undring. – I barns tanker. I *Barns undring*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 29-58. (29 s.)

Bae, B. (2012). Kraften i lekende samspill. Potensial for medvirkning og ytringsfrihet. I B. Bae (red.), *Medvirkning i barnehagen - potensialer i det uforutsette*. s. 33-56 Bergen: Fagbokforlaget. (24 s.)

Berg, J.O. (2006). Læring skjer i samhandling. I *Bedre barnehager, skriftserie. Nr.1*. Oslo: Utdanningsakademiet. s.4-13.(10 s.)

Blom, K. (2004). *Norsk barndom gjennom 150 år* Bergen: Fagbokforlaget. Kap.1: Barnehagen. Fra asyler til pedagogiske institusjoner. (28 s.)

Dahlberg, G., Moss, P. & Pence, A. (2002). Den tidlige barndommen som konstruksjon: Hva tror vi om den? I *Fra kvalitet til meningsskaping – morgendagens barnehage*. Oslo: Kommuneforlaget. s. 73-99. (27 s.)

Eidhamar, L.G. & Leer-Salvesen, P. (2014). *Nesten som deg selv. Barn og etikk*. (4. utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 3. s. 85-99. (15 s.)

Evenstad, R. (2007). Å overse barn. Om lek og samhandling i den flerkulturelle barnehagen. I *Barn nr. 3-4*. Trondheim: NOSEB (8 s.)

Gjems, L. (2011). Barnesamtalene – barnehagens glemte læringsarena? I Gjems, L og Løkken G. (red.). *Barns læring om språk og gjennom språk. Samtaler i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 43-67 (24 s.)

Kolle, T., Larsen, A.S. & Ulla, B. (2010) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjoner til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 2. (11 s.)

Korsvold, T. (2013). Fra familiemedlem til rettssubjekt. Framveksten av en moderne barnehagebarndom. I A. Greve, S. Mørreaunet & N. Winger (red.), *Ytringer om likeverd, demokrati og relasjonsbygging i barnehagen*. Kap. 5 (11 s.)

Olofsson, B.K. (1993). Hva er lek? I *I lekens verden*. Oslo: Pedagogisk forum. s.11-29. (18 s.)

Åm, E. (1989). Lekens skjulte struktur. I *På jakt etter barneperspektivet*. Oslo: Universitetsforlaget. s.35-62. (27 s.)

BPKKK1010 Kunnskapsområde Kunst, kultur og kreativitet 1

- Aspeli, W. (1996). *Fortell! Fortell! Fortelling som drivkraft i lek og samspill*. Oslo: Pedagogisk Forum. (120 s.) Lastes ned som digital bok fra:
<http://ask.bibsys.no/ask/action/show?pid=091989108&kid=biblio>
- Bakke, K., Jensen, C. & Sæbø, A.B. (red.) (2011). *Kunst, kultur og kreativitet*. Bergen: Fagbokforlaget. Waterhouse, A-H., Digitale muligheter i barnehagens kunstfaglige virksomhet. Kap 7. (20 s.)
- Broström, S., Lafton, T. & Letnes, M.-A. (red.) (2014). *Barnehagedidaktikk. En dynamisk og flerfaglig tilnærming*. Bergen: Fagbokforlaget. Følgende kapitler:
 Moe, J. (2014). Kunstdidaktikk i barnehagen. s. 227-245.(19 s.)
 Olaussen, I. O. & Letnes, M.-A. (2014). Mot en multimodal didaktikk - i barnehagens pedagogiske praksis. s. 246-261.(16 s.)
- Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (285 s.)
- Guss, F. (2014). *Barnekulturens iscenesettelser*. Oslo: Cappelen Damm. (184 s.)
- Hammer, A. & Strømsøe, G. (red.) (2015). *Drama og skapende prosesser i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (214 s.)
- Haabesland, A. Å. & Vavik, R. (2000). *Kunst og håndverk – hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 126-183, 186-201 og s. 206-269. (138 s.)
- Kibsgaard, S. (red.) (2008). *GLSM i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. Følgende kapitler:
 Angelo, E. & Semundseth, M., Språk + Musikk = Sprusikk. Kap. 8. (12 s.)
 Sæther, M., Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø i barnehagen. Kap. 9. (16 s.)
 Letnes, M.-A. & Jæger, H., Bilde + tekst = språklig vekst. Kap. 12. (15 s.)
- Lindqvist, G. (1997). *Lekens muligheter*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. (188 s.)
- Stehouwer, G. (1998). *Musikk mellom liten og stor*. Oslo: Norsk Musikkforlag (75 s.)
- Sæther, M. (2014). Musisering og inkludering. I P. Sjøvik (red.), *En barnehage for alle*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 12. (22 s.)
- Sæther, M. & Angelo, E.(2012). *Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget . Kap. 1-5. (s.11-137)
- Sørenstuen, J. E. (2011). *Levende spor*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1 og 6 (32 s.)
- I tillegg for faget musikk:
 Barnesangbok etter klassens valg. (Ca. 100 s.)
 Noter og aktuelle artikler i tillegg til oppgitte kilder. (Ca. 100 s.)
 Lyttepensum (tilsvarer ca. 50 s.).